

LAUSUNTO

Helsinki 28.4.2022

Eduskunnan lakivaliokunta

Viite: HE 47/2022 vp / Asiantuntijapyyntö

Asia: Lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 220 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: Lakimies Patrik Metsätähti, patrik.metsatahti@soste.fi, 040-9383454

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

Etäosallistuminen ja etäkokoukset

Ehdotus, jonka mukaan etäosallistuminen olisi mahdollista yhdistyksen hallituksen päätöksellä yhdistyksen tai valtuuston hybridikokoukseen, vakiinnuttaa jo yli kaksi vuotta voimassa olleiden väliaikaisten poikkeamislakien aikaisen oikeustilan. SOSTE on kannattanut kyseisen sääntelyn vakiinnuttamista jo Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-työryhmän mietinnöstä antamassaan lausunnossa keväällä 2021. Poikkeamislakien sääntely on ollut omiaan mahdollistamaan yhdistysten kokousten pitämisen turvallisesti epidemia-aikana. Etäosallistumisen lisääntyminen on kokemuksemme mukaan myös lisännyt yhdistysten jäsenkunnan osallistumismahdollisuuksia ja -aktiivisuutta ja siten edistänyt yhdistysdemokratiaa.

Etäkokoustekniikan käyttöön ottaminen on ollut sujuvaa niissäkin yhdistyksissä, joissa tätä mahdollisuutta ei ennen väliaikaisia poikkeamislakeja käytetty. Tietoomme ei ole tullut tilanteita, joissa yhdistyksen hallitus olisi epäasianmukaisesti yrittänyt vaikuttaa yhdistyksen jäsenten tai valtuutettujen päätöksentekoon etäosallistumismahdollisuutta tarjoamalla tai tällaista mahdollisuutta rajoittamalla. Muihinkaan etäosallistumiseen liittyviin riitaisuuksiin emme ole törmänneet. Tähän perustuen uskomme, että jatkossakin jäsenten päätösvallan hybridikokousten järjestämisestä turvaa riittävällä tavalla se, että yhdistys voi säännöllään estää tai rajoittaa etäosallistumista.

Myös ilman kokouspaikkaa pidettävien yhdistysten kokousten tulisi mielestämme olla yhdistyksille mahdollisia, mikäli ne näkevät sellaiset itselleen tarpeellisiksi. Koska kyse on aivan uudesta sääntelystä ja kokousmuodosta, jollaista yhdistyksillä ei ennen ole ollut käytettävissään, pidämme kannatettavana sitä, että tällaisesta 100 % verkkokokouksen käyttömahdollisuudesta tai -velvollisuudesta tulee toistaiseksi määrätä yhdistyksen säännöissä.

Äänestys- ja vaalijärjestyksistä luopuminen etäosallistumisen ja etäkokousten osalta on mielestämme järkevää. Jäsenten oikeuksien toteuttamiseksi etäosallistumisessa on riittävää, että yhdistyksen hallituksen on kokouskutsussa informoitava jäseniä ehdotetun yhdistyslain 24.2 §:n mukaisesti. Viime kädessä jäsenten oikeuksia suojaavat yhdistyslain 32 § ja 33 §:n säännökset koskien kokouksen päätösten moitteenvarauisuutta ja mitättömyyttä.

Ennakoilmoittautuminen

Voimassa olevan yhdistyslain 25 §:n mukaan *säännöissä voidaan määrätä, että voidakseen käyttää kokouksessa äänioikeutta jäsenen on ilmoitettava osallistumisestaan kokoukseen etukäteen yhdistykselle viimeistään kokouskutsussa mainittuun päivään mennessä*. Ehdotuksen mukaan kyseinen 25 §:n kohta olisi jatkossa muotoiltu: *”Säännöissä voidaan määrätä, että yhdistyksen kokoukseen osallistumisen edellytyksenä on ilmoittautuminen kokoukseen etukäteen yhdistykselle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä...”*.

Vaikka 25 §:ssä ehdotuksen mukaan jatkossakin säädettäisiin myös siitä, että säännöissä voidaan määrätä, että määrätyn ajan jäsenmaksunsa maksamisen laiminlyönyt ei saa käyttää äänioikeuttaan, on ehdotetun sääntelyn sisällössä jäsenen äänioikeuden sijaan keskeisimmässä roolissa jäsenen osallistumisoikeus ja ennakoilmoittautumisvelvollisuus. Siksi myös pykälän otsikointia olisi mielestämme syytä muuttaa nykyisestä. Ehdotuksessa yhdistyslain 25 §:n otsikkona säilyisi *Jäsenen äänioikeus*. Ehdotamme, että otsikoksi muutetaan esim. Jäsenen ääni- ja osallistumisoikeus.

Vaihtoehtoisesti ennakoilmoittautumisesta voitaisiin säätää omassa pykälässään, jonka otsikkona voisi olla ”Ennakoilmoittautuminen kokoukseen”. Tässä pykälässä voitaisiin myös säätää siitä, että ennakoilmoittautumisvelvollisuuden tulee aina käydä ilmi kokouskutsusta. Silloin voitaisiin luopua myös ehdotetun 24 §:n 1 momentin viimeisestä lauseesta. Kyseisen lauseen lisääminen ei nähdäksemme ole tarpeellista vaikka ennakoilmoittautumista koskevan sääntelyn sisältöä muutettaisiin ehdotetulla tavalla. Se, että ennakoilmoittautumisvelvollisuuteen viitataan erillisen ja järjestyksessään aiemman pykälän lauseessa, kuin missä itse ennakoilmoittautumisvelvollisuuden sisällöstä säädetään, on omiaan aiheuttamaan lain lukijassa epätietoisuutta siitä, mihin lauseella viitataan.

Sisällöllisesti kannatamme ehdotettua ennakoilmoittautumissääntelyä. Yhdistyksen hallitus on vastuussa kokoustilojen järjestelyistä ja turvallisuudesta, josta huolehtiminen jatkossakin saattaa edellyttää tarkkaa tietoa siitä, paljonko kokoukseen on tulossa osallistujia. Tätä mahdollisuus sitovan ennakoilmoittautumisen käyttöön ottamiseen edistää.